

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 8. decembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 239/2021), kuru iesniegusi persona J (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Pašvaldības domes vēlēšanu likuma 6. panta 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no 2021. gada 5. jūnija.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka Latvijā Republikā personām, kuras izcieš sodu brīvības atņemšanas vietās, nav tiesību vēlēties pašvaldības domi.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic: izskatot pieteikumu, kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar vairākiem pieteikumiem, lūdzot atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam (pieteikums Nr. 128/2021, Nr. 144/2021 un Nr. 168/2021).

Satversmes tiesas 2. kolēģija 2021. gada 23. jūlijā pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 128/2021, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu. Kolēģija konstatēja, ka pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām, jo tajā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka apstrīdētajā normā noteiktajam pamattiesību ierobežojumam nebūtu leģitīmā mērķa un šāds ierobežojums nebūtu samērīgs (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 23. jūlija lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 128/2021 7. punktu*).

Satversmes tiesas 1. kolēģija 2021. gada 30. augustā nolēma atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 144/2021, konstatējot, ka tajā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija. Šā paša iemesla dēļ Satversmes tiesas 1. kolēģija 2021. gada 8. oktobrī nolēma atteikties ierosināt lietu arī pēc pieteikuma Nr. 168/2021.

Izskatāmajā pieteikumā nav mainījies faktisko apstākļu izklāsts, taču ir papildināts juridiskais pamatojums. Proti, ir sniegti jauni argumenti par apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi un samērīgumu.

Tādējādi izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, un kolēģijai no jauna jāpārbauda izskatāmā pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No izskatāmā pieteikuma, kā arī iepriekš iesniegtā pieteikuma pielikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs izcieš brīvības atņemšanas sodu. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka saskaņā ar apstrīdēto normu viņš nebija tiesīgs balsot kārtējās pašvaldību vēlēšanās, kas Latvijā norisinājās 2021. gada 5. jūnijā. Tādējādi ar apstrīdēto normu esot aizskartas viņam Satversmes 101. panta otrās daļas pirmajā teikumā noteiktās tiesības piedalīties pašvaldību vēlēšanās.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī šādu iespēju nav.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka subsidiaritātes principa ievērošanai nepieciešams izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*). Ja imperatīva norma ir formulēta nepārprotami, pieteikuma iesniedzējs atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā un nav šaubu par normas piemērošanu konkrētajā gadījumā, Satversmes tiesas likums neprasa izsmelt tādas formāli pastāvošas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, kuru izmantošanas rezultātā acīmredzami nav sagaidāms personai labvēlīgs lēmums (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 24. oktobra sprieduma lietā Nr. 2012-23-01 14. punktu*).

Apstrīdētā norma satur imperatīvu aizliegumu un ir nepārprotami formulēta. Pieteikuma iesniedzējs atrodas tās tvērumam tipiskā situācijā, kā arī nav šaubu par tās piemērošanu konkrētajā gadījumā. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējam nav reālu un efektīvu iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajam teikumam, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, tad konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no 2021. gada 5. jūnija, kad Latvijā norisinājās kārtējās pašvaldību vēlēšanas. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 9. novembrī. Tādējādi minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Saskaņā ar Satversmes tiesas noteikto kārtību pieteikuma izskatīšanas stadijā Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga izlemt arī jautājumu par pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos ietvertās informācijas pieejamību.

Izlemjot šo jautājumu, kolēģija citstarp izvērtē, vai ierobežotas pieejamības noteikšana pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos ietvertajai informācijai aizsargās personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, tostarp nodrošinās tās datu aizsardzību, neaizskars tās tiesības uz taisnīgu tiesu un netraucēs objektīvai tiesas procesa norisei, kā arī nepārkāps sabiedrības tiesības iegūt informāciju par konstitucionālo tiesvedību (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”*).

Pieteikumā ir ietverta informācija par Pieteikuma iesniedzēja sodāmību. Šī informācija ietilpst Satversmes 96. pantā ietverto personas tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā, kā arī kopā ar personu identificējošu informāciju ir uzskatāma par personas datiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – Regula 2016/679) 4. panta

1. punkta izpratnē. Savukārt šo personas datu izpaušana ir uzskatāma par datu apstrādi Regulas 2016/679 4. panta 2. punkta izpratnē.

Atbilstoši Regulas 2016/679 10. pantam datu par personas sodāmību apstrādi, pamatojoties uz regulas 6. panta 1. punktu, veic tikai oficiālas iestādes kontrolē vai tad, ja apstrādi atļauj Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību akti, paredzot atbilstošas garantijas datu subjektu tiesībām un brīvībām. Konkrētajā gadījumā atbilstoši Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir uz Satversmes tiesu attiecināmi juridiski pienākumi, kas noteikti Satversmes tiesas likumā. Tomēr atbilstoši Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datiem jābūt adekvātiem, atbilstīgiem un jāietver tikai tā informācija, kas nepieciešama personas datu apstrādes nolūkā.

Kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzēja personas datu izpaušana izraisītu tādu kaitējumu viņa tiesībām un likumiskajām interesēm, kas būtu lielāks par sabiedrības ieguvumu. Konkrētajā gadījumā Satversmes tiesai tās kompetences īstenošanai un likumā noteikto pienākumu veikšanai nav nepieciešams izpaust viņu identificējošu informāciju.

Tādējādi šajā lēmumā Pieteikuma iesniedzēju identificējoša informācija ir anonimizēta un informācijai par viņa identitāti ir nosakāma ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, kā arī Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Pašvaldības domes vēlēšanu likuma 6. panta 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam” pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 239/2021), kuru iesniegusi persona J.

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2022. gada 8. februārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Noteikt ierobežotu pieejamību, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai, informācijai par personas J identitāti.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš